

KÜTAHYA ORMAN BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ DOMANIÇ İLÇESİ ÇUKURCA BELDESİ BALLICA MEVKİİNDE 10 EYLÜL 2017 TARİHİNDE ÇIKAN ORMAN YANGINI HAKKINDA RAPOR

Prof. Dr. Tuncay NEYİŞÇİ

Görev: Türkiye Ormancılar Derneği'nin 15.09.2017 tarihli yazısı

İşlem: 16.09.2017 günü TOD Batı Akdeniz Şube Başkanı Tuncay NEYİŞÇİ Domaniç ilçe merkezinde buluşarak yangın etkisi altında kalmış olan alanları gezmişler, incelemelerde bulunmuşlar, yangın tanıklarıyla görüşmüşler, açıklamaları değerlendirmişler ve aşağıda sunulan raporu hazırlamışlardır. İnceleme ve gözlemler yangın çıkış tarihinden bir hafta sonra gerçekleştirilmiştir. Yangının sönmüşüyle ilgili resmi açıklama henüz yapılmamıştır.

Giriş: Orman Mühendisliği, adı üzerinde, bir mühendislik alanıdır. Orman yangınları konusu da mühendislik sınırları içine girer. Mühendislik mitolojilere değil nesnel gerçeklere dayanan, dayanması gereken bir alandır.

İster Sibiryaya gibi soğuk ve kuzey ülkelerinde olsun, isterse ülkemiz gibi sıcak ve kurak Akdeniz bölgesinde olsun, ormanlar yanıcıdır, yanarlar.

Ağaçlar da dahil, bitkisel madde güneş enerjisinin depolanmış halidir. Bu enerji eninde sonunda, ya ayrışma dediğimiz yavaş yolla ya da yangın dediğimiz hızlı yolla, açığa çıkacaktır. Bitkisel maddenin dönüşüm mekanizması olan ayrışma ile yangın birbirinin benzeri olaylardır ve aralarında sadece hız farkı vardır.

Karasal bitkiler yaklaşık 500 milyon yıl önce ateşin (volkanizma, yıldırım, vb.) yoğun olarak bulunduğu bir dünyada ortaya çıkmaya başlamışlar ve yangın ve yanma ile birlikte evrilmişlerdir. Evrimsel açıdan yangın ve yanma ormanların fitratında vardır.

Kuzeydeki güneşin cömert olmadığı, ateşin (volkanizma, yıldırım, vb.) daha az bulunduğu yerlerdeki ormanlar yavaş büyürler, yani güneş enerjisini yavaş depolarlar ve, biraz da bu nedenle, bu ormanların yanma sıklıkları (250-300 yılda bir) düşüktür. Aksine, güneşin daha cömert olduğu ateşin daha çok bulunduğu sıcak bölgelerde bulunan ormanlar görece olarak daha hızlı büyürler, yani güneş enerjisini daha hızlı depolarlar. Bu ormanların yanma sıklıkları (9-25 yıl) daha yüksektir.

Ateşin etkileyici ve seçici bir etken olduğu ortamda yaşam savaşı veren, vermek zorunda olan bitkilerin, ormanların yangın sıklıkları ile uyumlu olarak, uyum özellikleri geliştirmeleri doğal seçim gereğidir ve bitkiler tıpkı kuraklıkla baş edebilmek için geliştirdikleri, geliştirmek zorunda kaldıkları uyum (evrim, adaptasyon) özelliklerine benzer özellikleri yinelenen yangınlara karşı da geliştirmek durumundadırlar. Yani yangından sonra da yaşamlarını güvence alacak özellikler geliştirirler. Kuraklığa adapte olmuş kaktüslerin fazla sulanmaları nasıl yaşamlarını tehdit ederse, yinelenen yangınlara adapte olmuş ormanların yangından tamamen uzak tutulmaları da bu ekosistemlerin çökmesine yol açar, açabilir.

Ormanlar ile ateş (yangın) arasındaki bu evrimsel etkileşim tüm yönleriyle anlaşılmadan orman yangınları olgusu yönetilemez. Ağırlıklı olarak ormanlara ateş sokmamaya odaklı, “ yangınla mücadele” stratejisinin orman yangını sorununu giderek ağırlaştırması, daha çok kaynak tüketir hale getirmesi bu ekolojik gerçeklerle uyuşmayan anlayışın kanıtıdır.

Deprem gerçeğini (1-5 derece deprem alanları, fay hatları-deprem ilişkisi gibi) anlamadan, dikkate almadan inşa edilen yapıların çok daha ağır sorunlara neden olduğu yaşanılarak öğrenilmiş bir gerçektir. Nasıl mühendislik depremi yok sayarak değil, aksine depremi değişken bir gerçek, bir veri olarak kabul etmeyi ve yapıyı bu anlayış üzerine inşa etmeyi gerekli kılıyorsa, orman yangınları da yok sayılarak, sistem dışında tutulması gereken bir olay olarak değil, gerçek bir veri olarak yönetim kararlarındaki yerini almak durumundadır. Her yangın, o özel bölgede yanma koşullarının oluştuğunun bir işaretidir de. Yangını mümkün olan en kısa sürede söndürmek, her zaman ve her yerde, yangın riskini ortadan kaldırmak anlamına gelmez. Söndürme çalışması bittikten hemen sonra orada birikmiş olan ve yangın çıkmasına neden olay kolay yanabilir (ince ve kuru yanıcılar) malzemenin bir şekilde tüketilmesini de gerekli kılar. Ülkemizde helikopter, uçak gibi yüksek teknolojilerle yangını en kısa sürede söndürmek konusuna aşırı derecede yoğunlaşırlarken, yangın çıkma olasılığını ve çıktığında kontrol edilebilir seviyede kalmasını sağlayabilecek, yangıcı yönetimi gibi ucuz ve ekolojik önlemler tümüyle ihmal edilmektedir. Büyük, kontrol edilmesi güç yangınların sayısının ve etkilediği alanın artması büyük ölçüde bu asimetrik yaklaşımın bir sonucudur.

Orman bakanlığı yetkilileri yanan alan büyüklüklerini olanın çok altında (%50-300) gösterme gibi, mühendislik nosyonu ile çelişen gelenekselleşmiş bir davranış sergilemektedirler. Bunun en önemli olumsuz etkilerinden biri, bakanlık ya da daha doğru bir ifade ile, Orman Genel Müdürlüğü'nün (OGM) kamu oyunda güvenilirliğini düşürüyor olmasıdır. Uğraştığı yangın sorununun %90'dan daha yüksek bir bölümünün insan kaynaklı olması güvenilirlik konusunun çok ciddiye alınmasını zorunlu kılar. Aynı OGM'nin gerçekliği kuşku bu verileri kullanarak kendini orman yangınlarıyla mücadelede Avrupa'nın en başarılı ülkesi ilan etmesi de ilginç bir çelişki.

Aslında OGM her yıl yangın dönemi başında kamuoyuna orman yangınlarının çok bilinmeyişi, kontrol edilmesi çok güç ve mücadele edilmesi tehlikeli bir konu olduğunu, ortalama bir yangının her 4 saatinde Hiroşima'ya atılan atom bombasına eşit enerjinin açığa çıktığını, bu yıl, istesek de istemesek de, 60 yıllık istatistik verilerine göre yaklaşık 20 000 hektar orman alanının yanacağını söyleyebilme cesaretini gösterebilmelidir. Orman yangınlarının %90'ın ihmal, kasıt, dikkatsizlik gibi insan kaynaklı nedenlerle başladığını, yani bu rakamı 18 000, 15 000, 10 000,1000 hektara düşürülmesinin OGM'den çok insanların, bu ülke vatandaşlarının elinde olduğu mesajını verebilmelidir. Yanan alan büyüklüğünü, halkın aktif desteği ile 18 000 hektara düşürdüklerinde kendilerini başarılı, 10 000 hektara düşürdüklerinde çok başarılı sayacaklarını 5 000 hektara düşürmelerinin ise harika bir durum olacağını açık yüreklilikle beyan edebilmelidir. Mühendisliğin gereği budur.

OGM bu gerçeği bütçesine de yansıtmalıdır. Eğer orman yangınlarının çıkış nedeni %90 oranında insan kaynaklı ise, bu durumun bütçeye de yansımış olması gerekir. OGM, bırakın kamuoyunun daha hassas olması konusunda çağdaş programlar, eğitimler, vb. geliştirmeye yeterli kaynak ayırmayı, yangınların çıkış nedenlerini derinlemesine araştırma, analiz etme

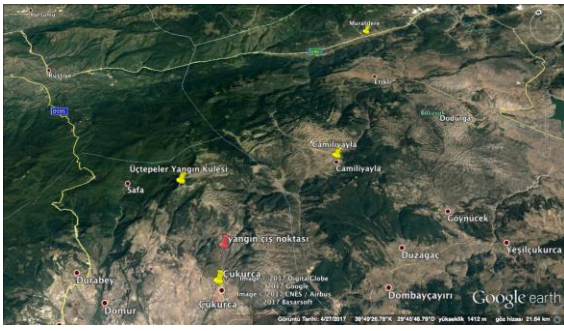
konularında ciddi çalışmalara girişmiş durumda değildir. Örneğin; ihmal, dikkatsizlik gibi önemli konuların alt başlıkları konusunda (ihmali yapanların cinsiyeti, sosyo-ekonomik durumu, yaşı, eğitim seviyesi. Vb.) bu güne kadar hiçbir çalışma yapılmamıştır. Bu ayrıntılar bilinmeden insan davranışlarını değiştirmeye yönelik etkin programların geliştirilmesi olası değildir. Üniversiteler de bu tür konulara uzak kalmışlardır.

Son olarak, yangın dönemi başında, yangınlar gerekçe gösterilerek ormana girişlerin ve ormanda piknik yapmanın yasaklanması konusuna değinelim. İnsanların piknik yapma ya da ormanlardan yararlanma ihtiyacı yaz aylarında artar. Yasak orman, ya da OGM ile insan arasındaki ilişkiyi kopartarak olumsuz bir iklim yaratabilir. Halkla ilişkisini olumlu yönde geliştirmek durumunda olan OGM yasaklama yerine, talebi tümüyle karşılayabilecek büyüklükte ve sayıdaki orman alanlarını kontrol altında insanların kullanımına açarak, insan-OGM ilişkisini olumlu yönde değiştirebileceği gibi, bu alanlarda insanları bilgilendirme ve davranış değiştirme yönünde eğitebilir. Bu mühendiçe bir yaklaşım olur. İnsanların ormanlar üzerindeki olumsuz etkilerini en aza indirmeyi hedef almış bu tür "yasakçı" yaklaşımlar yerine OGM, ormanların insanlar üzerindeki olumlu etkilerini en üst düzeye çıkarma hedefine kilitlenme stratejisine geçebildiğinde, orman yangınları da dahil, pek çok konuda olumlu değişimlerin ortaya çıkmaya başladığını gözleyebilecektir.

Uçak, helikopter gibi teknolojiler de mühendislik ürünleridir ve orman yangınlarıyla mücadelede önemli işlevler görürler. Ancak bu araçları kullanmakla mühendislik farklı şeylerdir. Bu araçların amaca yönelik olarak ve etkin biçimde kullanılması ciddi mühendislik bilgisi, deneyimi, sorgulaması gerektirir. OGM de bu teknolojilerin kullanımı ne yazık ki mühendislik beceri ve deneyimini geliştirici değil geriletici yönde işlev görmektedir. Birim alanın (Ha) söndürülme maliyetlerinin hızla artıyor olması bunun bir işareti olarak değerlendirilebilir.

İnceleme: Bölgeyi iyi tanıyan, yangına tanıklık etmiş üç arkadaşımızın rehberliğinde yangının ilk çıktığı Çukurca beldesi Ballica mevki ve Üçtepeler gözetleme kulesinden başlayarak, oyluk, Karagöl Yaylası güneyi, Kızılsaray toplanma merkezi ve Bozöyük ormanlarını da kapsayacak biçimde, yangın alanında yaklaşık 5 saat süreyle gözlem ve incelemelerde bulunulmuştur.

Yangının öğlen saatlerinde, 14 00 civarında çıktığı anlaşılmıştır. Çıkış nedeni konusunda bir bilgiye ulaşılamamıştır. Yangın deniz seviyesinden 1150 m yükseklikte, eğimi fazla olmayan (%13-15), seyrek dokulu ormanlık alanda başlamış ve dokunun daha da seyrekleştiği bir alana doğru ilerlemiştir. Çıkış noktasından yaklaşık 2 km sonra eğim artmaktadır (%30-35). Deniz seviyesinden 1780 m yükseklikteki Üçtepeler yangın gözetleme kulesinin de üzerinde bulunduğu ortalama 1600 m yükseltili sırt etkin bir müdahale için uygun bir hat olarak görülmektedir. Bu durum Harita 1 de net bir biçimde görülmektedir.

Harita 1

Resim 1

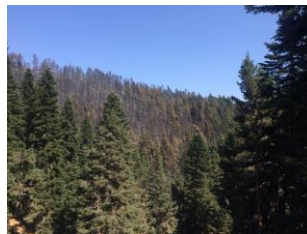
Yangın başlangıcından hemen sonra Domaniç ilçesinden çekilmiş olan Resim 1 yangın başlangıcında rüzgar hızının ve yangının yayılma hızının oldukça düşük olduğunu net bir biçimde göstermektedir. Yangının çıkış noktası ve yakın çevresinin topoğrafya ve bitki örtüsü koşulları yangının düşük enerjili (düşük şiddetli, görece olarak az enerji açığa çıkaran) bir yangın olacağına işaret etmektedir. Yerinde yapılan incelemeler de bu görüşü desteklemiştir.

Büyük paralar harcayarak yangın eğitim merkezleri kurmuş bir teşkilatın uzmanlarının yüksek rakımda başlamış ve üs tarafı doğal bir engelle sınırlı (1700-1800 m yükselteli kayalık sırt) bir yangının, en azından ilk saatlerinde, düşük enerjili bir yangın olabileceğini ön görmeli ve ilk müdahalelerini bu nesnel incelemeler temelinde başlatmayı planlayabilmeliler.

Sadece başlangıç noktası ve yakın çevresinde değil, sınırlı sayıda ve sınırlı büyüklükteki alanlar (yüksek enerjili yangın alanları) dışında (Resim 2a,b) gözlenen tüm yanmış alanlarda yangının düşük enerjili olduğunu kanıtlayan, ağaçlar üzerinde olduğu gibi duran kavrulmuş iğne yapraklar gibi (Resim 3a,b, 4a,b) işaretlere rastlanmıştır. Yaklaşık olarak 700-800 ha olduğu tahmin edilen (yangından etkilenen alanın tümünün görülmemiş olduğu göz önünde bulundurulmalıdır) yanan alanın yaklaşık %70'inde düşük enerjili, bir başka anlatımla yayılma hızı düşük (tahminen 1-1,5 km saat), kontrolü görece olarak kolay bir yangının gerçekleşmiş olduğu düşünülmektedir. Kontrol altına alınabilmesi 4-5 gün süren bir yangında yaklaşık 800 hektarlık bir alanın yanmış olması da bu savı destekler. Hatırlanacağı üzere 4 gün (52 saat) süren 1994 Gelibolu yangınında (yüksek enerjili yangın) 4 bin hektarlık alan yanmıştı.

Resim 2a

Resim 3a

Resim 4a

Resim 2b

Resim 3b

Resim 4b

(Resim 2a,3a,4a tarafımızdan çekilen Resim 2b, 3b, 4b Kütahya Bölge Müdürlüğüne yayınlanan 18.09.2017 tarihli açıklamadan alınan fotoğraflardır.)

Yangına çok geç müdahale edildiği, hatta yangının başlangıç aşamasında ciddiye alınmadığı çevrede yaşayanlar ve yangın alanına en yakın yerleşim yeri olan Çukurca Belediye Başkanı tarafından ifade edilmiştir. Yangına müdahale etmek için alana giden yerel halkın yangının ilerlemesini durdurmak amacıyla ağaç kesme gayretlerinin bizzat orman yetkilileri tarafından engellenmiş olduğu da iddia edilmiştir. Yangının çıktığı sırada Üçtepeler yangın kulesinde bekçinin olmadığı da iddialar arasındadır. Gözlemlerimiz, nedeni ne olursa olsun, yangına çok geç müdahale edilmiş olduğu yönündedir. Bitki örtüsü durumu, topoğrafya yapısı, yükselti bu yorumu yapmamıza imkan vermektedir. Erken müdahale durumunda yangının KB-GD uzanımlı sırtı aşması kolaylıkla (kontrollü yakma yöntemi de kullanılarak) önlenebilirdi. Yangının çıkışından 4-5 saat sonra sırtı ulaştığı iddiası da bu görüşümüzü desteklemektedir. Düşük enerjili yangın, çıkış noktasının kuzeyinde kalan KB-GD uzanımlı sırtta saatte 1 km'den daha düşük bir yayılma hızıyla ilerlemiş olmalıdır. Yangının neredeyse çıplak sayılabilecek bu sırtı, resmi ifadelerde sözü edilen araç ve personel sayısına karşın, aşarak kuzeyine sıçramasına izin verilmiş olmasını açıklamak oldukça güç görülmektedir. Yangın sırtı aştıktan sonra büyük yangına dönüşmüş ve en büyük etki ve yayılımı sergilemiş, söndürme çalışmalarını güçleştirecek bir panik havasının yaratılmasına yol açmıştır. Basında, yetkililerin beyanatlarında ve Kütahya Bölge Müdürlüğü'nün 18.09.2017 tarihli açıklamasında belirtilen "yangına 17 helikopter, 5 amfibi uçak, 100 arazöz, 30 su tankeri, 25 dozer, 2 greyder ve 500 personel ile müdahale edildi" açıklamaları bu panik havasına işaret etmektedir.

Örneğin, OGM web sayfasında yayınlanan açıklamadan alınan Resim 5'te görülen amfibi uçak ne yapmaktadır? Yangın mı söndürmektedir yoksa kamuoyu ya da medya gösterisi mi yapmaktadır. Amerika Birleşik Devletleri'nde politik ya da kamuoyu baskılarıyla yerine getirilmek zorunda kalınan bu tür uygulamalara "CNN Doping" adı verilmektedir. Kaba bir tahminle yanan alanın 700-800 ha olduğu tahmin edildiğinden her bir hava aracına 35 ha alan düşmektedir ki, bu olağanüstü bir rakam olduğu gibi çok büyük bir panik yaşanmış olduğunun kanıtıdır. Bu denli sayısal olarak çok, nitelik olarak farklı aracın belirli hedeflere yönlendirilmesi çok ciddi koordinasyon ve organizasyon beceri ve deneyimi gerektirir. OGM kendisini kullandığı her aracın, kaynağın (uçak, insan, helikopter, arazöz, vb.) nesnel nedenlerini açıklamak, yangının hektar başına söndürülme maliyetlerini çıkarmak zorunda hissetmelidir. Buna bakanlığın her yıl yangın önleme ve yangınla mücadele bütçesi, bütçe uygulaması ve gerçekleşmesine ilişkin açıklamalar da eklenmelidir. Mühendislik ve yönetim anlayışı bunu gerekli kılar. Amaç yangınları ne pahasına olursa olsun söndürmek değil, sorunu en etkili ve en masrafsız yollarla çözüme kavuşturmak olmalıdır. Bu, hiçbir şekilde harcanan samimi ve

cansiperane çalışmalar ve özverileri göz ardı etmek olarak anlaşılmalı, aksine bu çabaların kutsanması olarak değerlendirilmelidir.

Söndürme giderlerinin büyük bir bölümünü (en azından 1/3) oluşturan hava araçlarının (helikopter, amfibi uçak) kullanımının birincil amacı yangın söndürme değil yer güçlerine destek olmak, onlara zaman kazandırmaktır. Oysa ülkemizde hava araçları, bu yangında da olduğu gibi, çoğunlukla yangın söndürme, hatta soğutma amacıyla kullanılabilir. Alan incelemelerimiz sırasında bir helikopter soğutma amaçlı olarak kullanımdaydı. OGM bu yanlış anlayış ve uygulamadan kurtulmanın yollarını aramalıdır.

Resim 5

Düşük enerjili bu yangın başlangıcının bu büyüklükteki bir yangına nasıl dönüşmüş olabileceği üzerinde önemle durulması gereken bir sorudur. Ayrıca tümüyle düşük enerjili bir yangında 17 helikopter, 5 amfibi uçak, 100 arazöz, 30 su tankeri, 25 dozer, 2 greyder ve 500 personel kullanılmış olmasının da ne derece gerçekçi olduğunun sorgulanması mühendislik nosyonunun gereğidir. Alana yönlendirilen fazladan her araç, her kişi yangının kontrol edilmesini etkinleştirmez aksine önemli ölçüde güçleştirir.

Orman Genel Müdürlüğü (OGM) bu konular hakkında, sadece ilgililerin değil kamuoyunun da anlayabileceği netlikte açıklamalarda bulunması bir zorunluluk olarak algılanmalıdır.

OGM'nin resmi Web sayfasında orman yangınlarıyla ilgili kayıtlarda ilk müdahale süresi genellikle 10-15 dakika olarak gösterilmektedir. Yine aynı web sayfasında Kütahya Orman Bölge Müdürlüğü 18.09.2017 tarihli açıklamasında "Kütahya Orman Bölge Müdürlüğüne bağlı orman yangınlarıyla mücadele ekip ve araçlarının en kısa süre içerisinde yangına müdahalede bulunması ve yoğun çalışmalar sonucunda kontrol altına alındı." ifadesini kullanmaktadır. En kısa süreden kastedilen nedir? Raporlarda kullanılan 10-15 dakika mı? Yerel halkın ileri sürdüğü 1-1,5 saat mi?

Yangına müdahil olan OGM ekipleri genellikle sadece yangını söndürmeye yoğunlaştıklarından yerinde ve anında rüzgar hızı, yönü, nispi rutubet ve sıcaklık ölçümleri yapmanın ve kayıt altına almanın önemini kavrayamamış gibi görünmektedirler. Sözü edilen açıklamada da rüzgar hızının yüksek olduğundan, rüzgarın yön değiştirdiğinden, nispi rutubetin düşüklüğü, vb. söz edilmesine karşın hiçbir sayısal bilgi (km/s, KB den K ye, %32) verilmemektedir. Bu, bu tür

ölçümlerin yapılmadığı, yangın seyri ve tavrı üzerinde yaptığı etkilerin değerlendirilmediği anlamına gelir ki, kabul edilemez bir durumdur. Bu bilgi ve kayıtlar sonraki yangınları yönetebilmekte önemli araçları oluştururlar.

Konusunda deneyim sahibi olmuş bir uzman daha yangın alanına gelmeden, harita üzerinde yapacağı incelemelerle ne tür bir yangına gittiğini, meteorolojik, topoğrafik , bitki örtüsü ve yerleşimleri dikkate alarak ön görülerde bulunmalı ve yangınla hangi noktadan, hangi araçlarla mücadele edeceğini planlamalıdır. Hatta yangının kaç saat süreceğini, en etkin ve en ekonomik biçimde yangını nerede durdurabileceğini önceden belirleyebilmelidir. Bu tür uzmanların yetişmesi ve yetiştirilmesi uzun zaman, sebat, çaba, özveri ve kararlılık gerektirir.

Yerel halk ile Domaniç Orman İşletme Müdürlüğü arasındaki ilişkilerin iyi olmadığı pek çok kişi tarafından dile getirilmiştir. Hatta bu şikayetlerin ilgili kurumlara iletilmiş olduğundan da söz edilmektedir. Yerel halk ile iyi ilişkiler kurulamamış olmasının yangına ilk müdahalede aksamalara ve gecikmeye neden olmuş olabileceği kanaatine varılmıştır.

Yangına hassas bölgelerde de işletme müdürü, başmüdür gibi etkin yöneticiler çeşitli nedenlerle yer değiştirebilmektedirler. Bu anlayışla karşılanabilir. Ancak en azından her işletme müdürlüğünde, bölgeyi iyi bilen, iyi eğitilmiş, deneyimli ve istekli bir işletme şefini sürekli orada tutmanın bir yolu bulunmalı ve yangın yönetimi sorumluluğu ona devredilmelidir. Büyük yangınlarla mücadele ve yönetimi için merkez ve Bölge Müdürlüklerinde de benzeri bir uzman kişinin sürekliliği sağlanmalıdır.

Yangın alanına belediyelerden, çevre orman kuruluşlarından, sivil halktan çok sayıda personel ve araç, yardım ve destek amacıyla intikal etmiştir. Bunların gerek görülen işler için gerek görülen alanlara sevki, görev tanımlarının yapılması, güvenlik, sağlık, beslenme ve dinlenme ihtiyaçlarının karşılanması çok karmaşık bir konu ve uzmanlık alanıdır. Bu konuda pek çok eksikliklerin ve düzensizliklerin olduğu anlaşılmaktadır. Gözlemlerimiz sırasında hava araçları da dahil, yangın ekip ve araçlarının orman içinde ihtiyaç duyulan noktalara sevkini ve ulaşımını kolaylaştıracak, gerektiğinde geri dönüşlere izin verebilecek yol işaretleri ve yapılarına rastlanamamıştır. Bu işaretlerin yoğun duman ve karanlık koşullarında da görünebilir olması gereklidir. Yangın cephesine sevk edilen her araç ve kişinin tehlike durumunda nasıl ve hangi yolla kaçabileceği konusunda bilgilendirilmesi sağlanmalıdır.

Domaniç yangının düşük enerjili bir yangın olarak tanımlanması yanan alanların kendi kendini yenileyebilme şansının yüksek olmasına da yol açan bir durumdur. Yanan alanın çoğunluğu tohum tutma yaşındaki Kavrulmuş ağaçlarla kaplı oluşu ormanın kendi kendini (dökülecek ya da atılacak tohumlar aracılığıyla) yenileyebileceği izlenimini vermektedir. Sınırlı büyüklükte de olsa mutlaka ağaçlandırılması gereken yerler de vardır ve uzmanlar tarafından belirlenmelidir. Tıpkı hava ağaçlarının asimetric kullanımında olduğu gibi, yanan alanların hemen ağaçlandırılması konusunda da asimetric (hem meslek hem de kamuoyunda) bir algı vardır. Yanan alanlarda öncelik hem daha az masraflı ve daha çevre dostu tohumla gençleşmeye verilmeli, fidanla gençleştirme bir alternatif seçenek olarak saklı tutulmalıdır. Yana alanlara, uygun koşullarda bir yıl kendini yenileyebilme şansı tanınması temel yaklaşım olarak benimsenmelidir. Kütahya Orman Bölge Müdürlüğü, Resim 6'da görüldüğü gibi, daha yangının resmi söndü raporu bile yayınlanmadan ağaçlandırma çalışmalarına başladığını OGM'nin resmi web sayfasından duyurmuştur.

Sonuç: Domaniç Orman yangını, tıpkı diğer büyük orman yangınlarında yaşamış olduğu gibi, bir panik havasında yaşanmış gibi görünmektedir. Yaşananlardan gerekli derslerin alınmadığı, eski alışkanlıklarda ısrar edildiği anlaşılmaktadır. Orman yangınları da dahil, insanı merkeze alan, yasakçı değil paylaşımcı ve karşılıklı güven ve sevgiye dayanan bir orman ve ormancılık anlayışına geçme zarureti vardır. Bu yaklaşım insanların ormanlar üzerindeki olumsuz etkilerini en aza indirmeyi değil aksine ormanların insanlar üzerindeki olumlu etkilerini en üst noktaya taşımayı hedefleyen bir yaklaşım olmalıdır. 25 Eylül 2017

Prof. Dr. Tuncay NEYİŞÇİ